

Bilaga 1 – Omvärldsanalys

Kommunstyrelsen

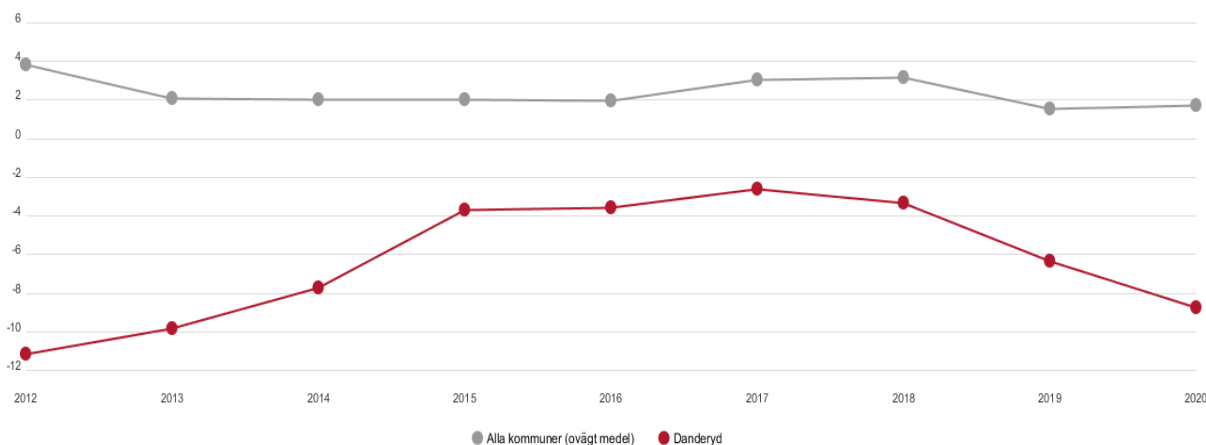
2022-05-17

Omvärldsanalys

Enligt ekonomistyrningsreglerna ska förslag på budget innehålla en omvärldsbevakning tillsammans med en analys av olika nyckeltal. Kommunledningskontoret har tagit fram följande nyckeltal som är av intresse för kommunstyrelsen.

Nettokostnadsavvikelse totalt

Diagram 1, Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS) mellan 2012 och 2020, jämfört med ovägt medel för riket. Andel i procent.

Diagrammet visar att kommunens nettokostnadsavvikelse var som lägst i den redovisade periodens början, för att sedan öka fram till och med år 2017. År 2018 bryts trenden och nettokostnadsavvikelsen minskar igen till och med 2020, vilket betyder på en högre kostnadseffektivitet.

I jämförelse med ovägt genomsnittet för riket ligger Danderyds kommun under snittet för hela perioden. Det innebär att Danderyds kommun är mer kostnadseffektiv än ett ovägt genomsnitt för alla Sveriges kommuner och hamnar på plats nummer 16 i hela riket.

Diagram 2, Nettokostnadsavvikelse år 2020, jämfört med alla kommuner i Sverige.

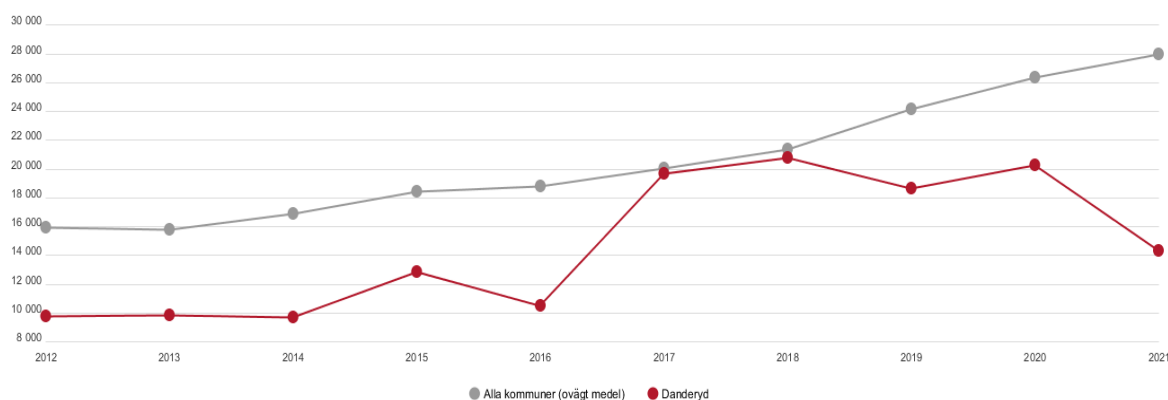
I jämförelse med alla Sveriges kommuner är Danderyds kommun den 16 mest kostnadseffektivaste kommun i Sverige med en nettokostnadsavvikelse på minus 8,7. I jämförelse med de jämförda kommunerna ligger Danderyds kommun under 2020 på plats nr 6 bland jämförelsekommunerna, där Solna kommun har en högst nettokostnadsavvikelse, och därmed är mest kostnadseffektiv, följt av Täby, Österåker, Lidingö och Vellinge.

Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS), andel (%)

Avvikelse i procent mellan total nettokostnad och total referenskostnad för *förskola, fritidshem, grundskola, gymnasieskola, individ- och familjeomsorg och vård och omsorg om äldre*, kr/inv. År 2015 ersattes förskola och skolbarnomsorg med förskola och fritidshem (dvs exkl pedagogisk omsorg). Nettokostnad är bruttokostnad minus bruttointäkt. Referenskostnaden bygger på nettokostnader och strukturvariabler för det aktuella året. Se nettokostnadsavvikelse för respektive verksamhetsområde för information om vilka variabler som ingår i beräkningen. Positiva värden indikerar högre kostnadsläge än statistiskt förväntat och negativa värden ett lägre kostnadsläge än statistiskt förväntat. Från och med 2019 beräknas nettokostnadsavvikelse på ett nytt sätt pga. förändringar i kostnadsutjämnningen. Detta påverkar jämförbarheten med tidigare år. Källa: SKR.

Långfristiga skulder kommunen

Diagram 3, Långfristig skuld som kommunen har mellan 2012 och 2020, jämfört med ovägt medel för riket. Kronor per invånare.

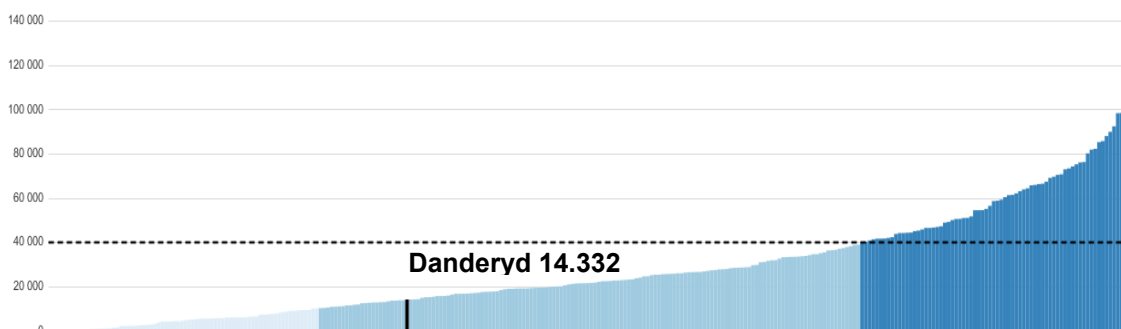

Diagrammet visar att vid start 2012 så uppgick kommunens låneskuld till cirka 10 000 kronor per invånare för att från 2014 börja öka och vid utgången av 2020 uppgå till drygt 20 000 kronor per invånare för att sedan sjunka till cirka 14 000 kronor per invånare i slutet av 2021. Under 2021 amorterade Danderyds kommuns sina banklån vilket har gjort att Danderyds långfristiga skulder minskade med ca 6 000 kr per invånare. Det ovägdade snittet för riket ligger på cirka 28 000 kronor per invånare under 2021.

Den genomsnittliga trenden jämfört med alla kommuner i Sverige visar att skulderna ökar för kommunerna. Den vanligaste orsaken till att skulderna ökar beror på att kommuner lånar medel för att finansiera investeringar. Danderyds kommun har under perioden ökat skulderna men sedan 2019 haft en nedåtgående trend på låneskulden, vilket avviker mot det vägdade medlet för riket.

Kommunen har under 2020 och 2021 amortera totalt 246 miljoner kronor. Trenden med en ökad låneskuld har således brutits. Anledningarna till att kommunen kunnat amortera beror på kommunens goda ekonomiska resultat i kombination med lägre investeringar än budgeterat.

Diagram 4, Långfristig skuld som kommunen år 2020, jämfört med alla kommuner i Sverige. Kronor per invånare.

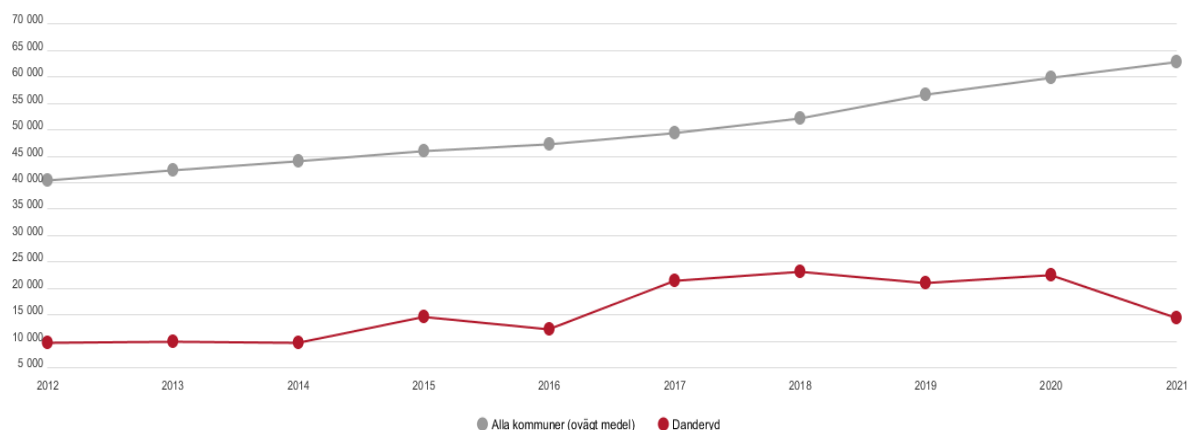
Diagrammet visar att Danderyds kommun hamnar närmare mitten i jämförelse med alla Sveriges kommuner. Bland jämförelsekommunerna hamnar Danderyd på sjätte plats, där Österåker har lägst låneskuld, följt av Solna och Lidingö. Vellinge kommun är har högst låneskuld, på cirka 61 000 kronor per invånare.

Långfristiga skulder för kommunen kronor per invånare

Långfristiga skulder kommun, tkr dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser långfristiga skulder, det vill säga skulder som förfaller till betalning senare än ett år från bokslutsdagen. Källa: SCB.

Långfristiga skulder kommunkoncern

Diagram 5, Långfristig skuld som kommunen inklusive kommunens bolag har mellan 2012 och 2020, jämfört med ovägt medel för riket. Kronor per invånare.

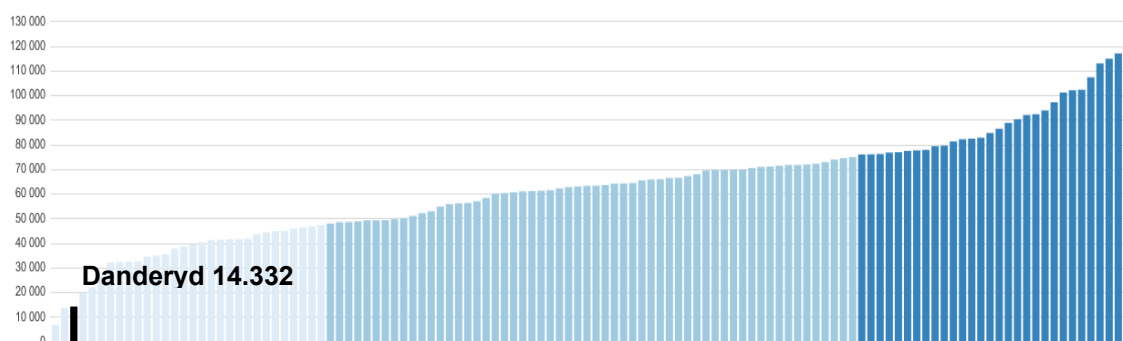

I diagrammet ovan framgår att 2012 hade kommunkoncernen cirka 10 000 kronor i skuld per invånare. Skuldnivån ligger mer eller mindre oförändrad fram till 2015 då skulden ökar för att sedan minska något under 2016 och sedan öka igen för att 2019 uppgå till en skuld om cirka 21 000 kronor per invånare för att slutligen 2021 minska till ca 14 000 kronor per invånare.

De flesta kommuner äger eller är delägare av kommunala bolag. Exempel på sådana bolag är fastighetsbolag, försäkringsbolag, energibolag och i vissa fall även VA-verksamheten. Kommunalt ägda bolag kan ha en hög skuldsättning, som inte framgår när bara kommunens skulder redovisas, och inte skulderna för hela kommunkoncernen. Att bara redovisa kommunens skulder och inte kommunkoncernens skulder kan därför ge en missvisande bild. När långfristiga skulder för kommunkoncernen redovisas kan en helt annan bild träda fram av den ekonomiska situationen jämfört med när bara kommunen redovisas. Detta exempel blir tydligt när vi jämför skulderna för kommunen och kommunkoncernen.

I Danderyds kommunkoncern ingår kommunen och Djursholms AB. Studievägen Fastighets AB som kommunen äger ingår ej på grund av bolagets ringa omsättning.

Diagram 6, Långfristig skuld som kommunen inklusive kommunens bolag har år 2020, jämfört med alla kommuner i Sverige. Kronor per invånare.

Diagrammet visar att Danderyds kommun hamnar bland de kommunkoncerner som har lägst långfristiga skulder per invånare i Sverige. Danderyd på tredje plats bland de kommuner med lägst skuld per invånare på cirka 14 000 kr per invånare, tätt efter Solna kommun som ligger på strax under 14 000 kr per invånare. Lidingö kommun har lägsta långfristiga skulder per invånare, på cirka 7 000 kr per invånare.

Vilket är en skillnad jämfört med nyckeltalet långfristiga skulder för enbart kommunen. Skillnaden mellan de långfristiga skulderna på kommun och kommunkoncern antas bero på att flera kommuner har bolag som har högre skulder än Djursholms AB som ingår i Danderyds kommunkoncern.

Kommunkoncernens skuld på sammanlagt 675 miljoner kronor vid utgången av 2021 fördelar sig med 600 miljoner kronor för kommunen, och 75 miljoner kronor för Djursholms AB. Under 2020 amorterade kommunen 46 miljoner kronor på lånen, och 2021 ytterligare 200 miljoner kronor på lånen. Det innebär en totalt amortering på 246 miljoner kronor under dessa två år.

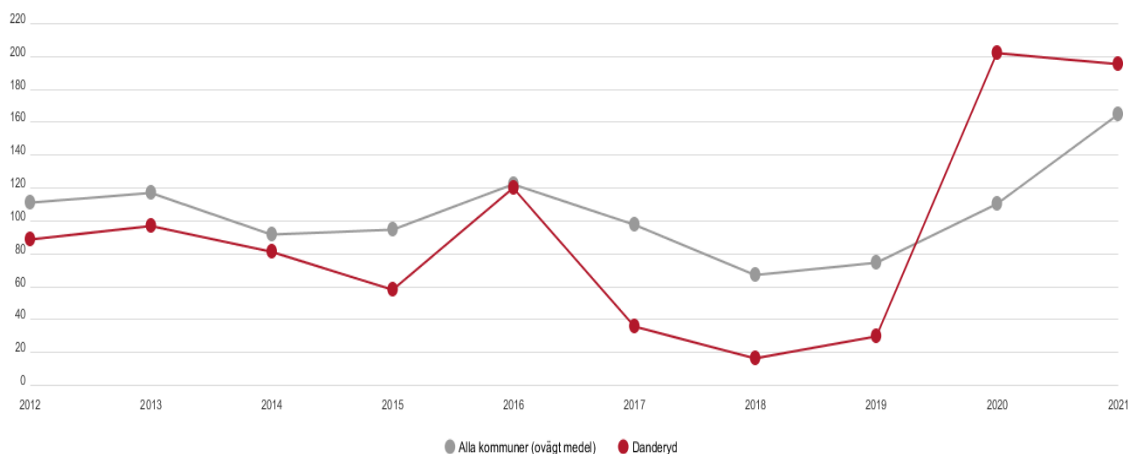
Långfristiga skulder kommunkoncern, kr/inv

Långfristiga skulder kommunkoncern, tkr dividerat med antal invånare totalt 31/12. Avser långfristiga skulder, det vill säga skulder som förfaller till betalning senare än ett år från bokslutsdagen. Källa: SCB.

Självfinansieringsgrad

Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av investeringarna som kommunen kunnat investera med eget kapital. Nyckeltalet påverkas av kommunens resultatnivå och investeringsvolym. Kommuner som har en växande befolkning har ofta en lägre självfinansieringsgrad med anledning av att de har stora investeringsbehov förenat med befolkningstillväxten.

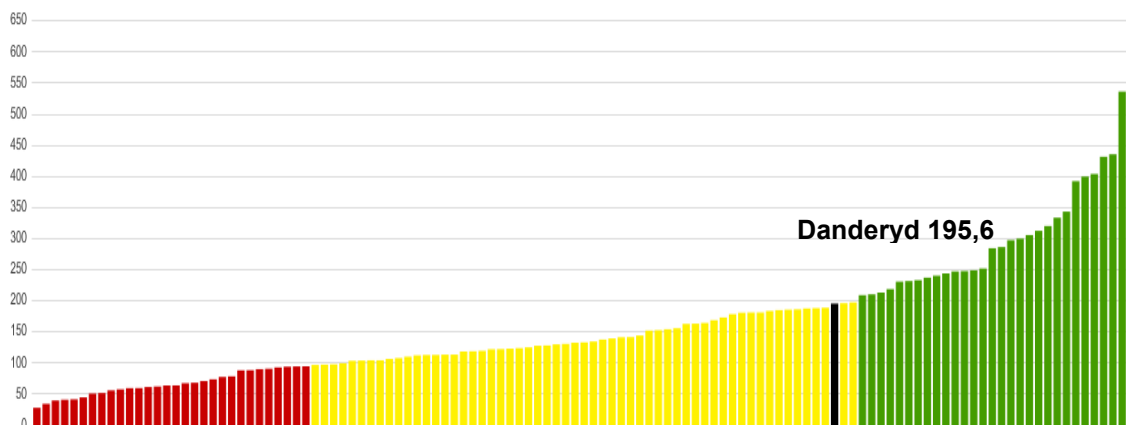
Diagram 7, Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar mellan 2012 och 2020, jämfört med ovägt medel för riket. I procent.

Diagrammet visar att Danderyds kommun har högre självfinansieringsgrad än det ovägsda genomsnittet för riket för år 2021. För 2020 var skillnaden betydligt större men det kan också bero på att det saknas data från 171 kommuner avseende 2021.

Görs jämförelsen av självfinansieringsgraden under perioden mellan år 2012 och 2021 har kommunen istället en lägre självfinansieringsgrad jämfört med ett ovägt genomsnitt av alla kommuner men sedan mitten av 2019 har Danderyd legat över detta genomsnitt. Självfinansieringsgraden har under perioden varierat med som lägst 16 procent år 2018 och som högst 2020 med 202 procent. Danderyds kommuns snitt under perioden 2012-2021 är 76 procent.

Diagram 8, Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar år 2020, jämfört med alla kommuner i Sverige. I procent.

Diagrammet visar att Danderyds kommun hamnar i den övre halvan av kommuner som har den högsta självfinansieringsgraden i Sverige.

Jämfört med jämförelsekommunerna ligger Danderyd på femte plats. Under 2020 låg Danderyd på tredje plats, där enbart Vallentuna och Solna hade en högre självfinansieringsgrad. Värt att nämna är att det vid denna undersökningstidpunkt saknas data för 3 jämförelsekommuner avseende 2021.

Bidragande till kommunens höga självfinansieringsgrad är kommunens goda resultat i kombination med lägre investeringar än budgeterat.

Självfinansieringsgrad för kommunens investeringar, andel (%)

Årets resultat plus avskrivningar i procent av kommunens nettoinvesteringar. Källa: SCB